

RICHTLIJNEN VEILIGHEIDSEISEN VOOR HET HOUDEN VAN GIFSLANGEN.

Door: A.B. van Woerkom, Volkerakstraat 19-bis,
3522 RB Utrecht
en P.B. Stoel, Verlengde Hoogravenseweg 165,
3525 BE Utrecht.

Welke zaken zijn belangrijk:

1. Veiligheid dier(soort)
2. Veiligheid verzorger
3. Veiligheid omgeving
4. Dierenhandel

1. VEILIGHEID DIER(SOORT)

a. Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten

b. In- en uitvoerbesluit

a en b regelen op een uitstekende manier de handel in bedreigde dieren en hoeven hier dus verder niet besproken te worden (zie Van Woerkom, 1984).

c. Dierenbeschermingswet

men kan eisen stellen in verband met:

- voeding:

hiervoor zijn geen exacte opgaven te doen, daar deze per soort zeer kan verschillen (van slakken of stukjes vis tot muizen of ratten). Ook voor de frequentie van voedselopname zijn geen vaste richtlijnen te geven.

- huisvesting:

terraria en onderbouw moeten degelijk geconstrueerd zijn en men moet er goed in en om kunnen werken.

- hygiëne:

1. men moet gemakkelijk het drinkwater frequent kunnen verschonem;
2. men moet het terrarium gemakkelijk schoon kunnen houden;
3. men moet het terrarium kunnen ontsmetten.

d. Transport

Gifslangen dienen vervoerd te worden in een rode linnen of katoenen zak, die het beste veel langer dan breed kan zijn, met aan de onderzijde een ruime vrije zoom van 10 à 20 cm voor het vastpakken bij het legen van de zak. Men dient zich aan te wennen elke keer vóór het gebruik de zak te controleren op gaatjes of zwakke plekken.

Een zak dient gesloten te worden door de bovenkant rond te draaien en dubbel te vouwen, waaromheen een stuk touw wordt gebonden. De zak mag uitsluitend boven de sluiting of aan de vrije zoom worden vastgepakt.

Vervoer moet plaats vinden in tempex dozen; indien meer dan één slangenzak in één doos, dan kartonnen scheidingswanden tussen de verschillende zakken aanbrengen en elke zak van een label voorzien waarop de inhoud staat aangegeven.

De doos dient met tape te worden afgeplakt en op de doos een kaart te worden aangebracht waarop de inhoud per zak staat aangegeven, alsmede een afzonderlijke vermelding "Levende dieren, gifslangen".

2. VEILIGHEID VERZORGER

a. ervaring/voorkennis

- men dient enige voorkennis te hebben hoe een gifslang te hanteren.
- men dient iets te weten van de reacties en gewoonten van het type gifslang.
- men dient te weten welke maatregelen te nemen bij een ongeval (zie Sutherland, 1985).
- men dient tenminste vijf jaar ervaring te hebben opgedaan met niet-giftige slangen, voordat men zwak-giftige slangen als *Trimeresurus sp.*, *Causus sp.*, *Atheris sp.*, *Vipera ursinii*, *Vipera aspis*, en dergelijke, kan gaan houden.
- na drie jaar ervaring met zwak-giftige slangen kan men er toe over gaan ook andere gifslangen te houden.

Het is bijna niet mogelijk met zekerheid te beoordelen of iemand veilig gifslangen kan gaan houden. Wel kunnen een aantal "pluspunten" in de gaten worden gehouden:

- voldoende voorkennis;
- aantoonbaar vijf jaar niet-giftige slangen houden;
- geen ontsnappingen de afgelopen vijf jaar;
- lidmaatschap vereniging (Nederlandse Doelgroep Slangen);
- abonnement vaktijdschrift (*Litteratura Serpantium*);
- kontakten met andere ervaren gifslangenhouders.

- b. men dient geschikte schoonmaakhulpmiddelen en vangapparatuur te bezitten.

c. E.H.B.O.

- men dient per gifslangentype duidelijk zichtbaar in de kamer een kaart met "hoe te handelen bij een gifslangebeet" te hebben opgehangen.
- daarop dient tevens vermeld te zijn wat de dichtstbijzijnde huisarts is en wat het dichtstbijzijnde hospitaal is waar men voor daadwerkelijke hulp terecht kan.
- men kan met dit ziekenhuis de afspraak maken dat voor de door de slanghouder aangegeven gifslangen antisera in voorraad worden gehouden.
- men dient zelf voldoende eerste hulpmiddelen in voorraad te hebben en voor direct gebruik bij de hand te hebben liggen (op de kaart aan de muur vermelden op welke plaats) voor de "bandagemethode" (zie Sutherland, 1985) en/of de conventionele methode (tourniquet, enz.). Een in het Nederlands gestelde handleiding over het gebruik dient bij de middelen aanwezig te zijn.

3. VEILIGHEID OMGEVING

a. ontsnappingsvrij terrarium

- geen kieren, dus ook geen schuifruit, tenzij de kier hiertussen door een vast bevestigde afsluiting geheel gedicht is.
- geen wrikmogelijkheden tussen bijvoorbeeld een steen of tak en de ruit.
- voorzien van een deugdelijk slot, zodat het terrarium ontoegankelijk is voor onbevoegden.

- het terrarium dient zodanig vervaardigd te zijn dat het bij normaal huishoudelijk gebruik breuk-, stoot- en vervormingsvrij is.

b. ontsnappingsvrije kamer

Indien de terraria staan opgesteld in een speciaal daarvoor ingerichte kamer, dan kan deze in zijn geheel als dierverblijf worden gezien, waardoor de bij 3a genoemde punten minder stringent genomen kunnen worden.

- geen kieren onder de deur (d.w.z. kieren waardoor een kleine slang kan ontsnappen).
- geen rooster met ontluchtingsspleten, tenzij deugdelijk afgedekt met horregaas.
- deugdelijke hor indien ramen opengezet moeten kunnen worden.
- geen ontsnappingsmogelijkheden via het rookgat van een (gevel-)kachel.

4. DIERENHANDEL

- verkoop alleen door echt gespecialiseerde handelaren, d.w.z. met een afdeling verkoop reptielen en met personeel dat speciale kennis heeft van gifslangen.
- eisen winkel als bij punt 1 (c en d), 2 (a, b en c) en 3 (a).
- géén verkoop aan minderjarigen.

DANK

De schrijvers van dit artikel willen hierbij de heer W.K. Getreuer (directeur Serpo - Slangenexpo) en Prof. Dr. P. Zwart (hoofd Afdeling Ziektekunde Bijzondere Dieren der Rijksuniversiteit Utrecht)

hartelijk danken voor hun aanvullingen en kritische opmerkingen.

LITERATUUR

- Getreuer, W.K., 1982. Gifslangen in het terrarium, wel of niet verantwoord? / Keeping poisonous snakes in a terrarium; a matter for concern? *Litteratura Serpentina*, Vol. 2 (6): 262-271.
- Sutherland, Struan K., 1985. Eerste hulp bij een gifslangebeet. *Litteratura Serpentina*, Vol. 5 (2): 73-77 / Engelse editie: 71-75.
- Woerkom, A.B. van, 1984. Overzicht van de wettelijke bepalingen inzake de handel in bedreigde slangesoorten. *Litteratura Serpentina*, Vol. 4 (Supplement 1): S-3 - S-17.